

SYLWETKI

JÓZEF PIŁSUDSKI

Pierwszy **Marszałek Polski** urodził się w 1867 r. w Żuławie pod Wilnem, w rodzinie pielęgnującej tradycje patriotyczne. Młody Ziuk - jak nazywano go w domu rodzinnym - kończy rosyjskie gimnazjum w Wilnie i zapisuje się na studia medyczne w Charkowie.

Wkrótce zostaje wydalony z uniwersytetu za udział w rozruchach studenckich. Po powrocie do Wilna zostaje wmieszany w przygotowywany przez rewolucjonistów rosyjskich spisek na życie cara Aleksandra III. Władze aresztują go i skazują na 5 lat zsyłki na Syberię. W 1892 r. Piłsudski wraca na ziemię polskie i bierze udział w tworzeniu Polskiej Partii Socjalistycznej. W 1900 r. zostaje aresztowany przez Rosjan i osadzony w X pawilonie Cytadeli Warszawskiej. Symulując obłąd zmusza władze do przeniesienia go do szpitala w Petersburgu skąd ucieka w 1901 r. i osiedla się w Krakowie. Po klęsce rewolucji, Piłsudski koncentruje się na przygotowaniu polskiej siły zbrojnej - niezbędnej w obliczu coraz wyraźniej zbliżającego się konfliktu państw zabornych.

Podczas I wojny światowej organizował oddziały zbrojne - załazek przyszłej armii polskiej. Początkowo prowadził niezależną akcję na ziemiach polskich podległych Rosji, później musiał podporządkować się władzom Austrii, w wyniku czego powstały Legiony Polskie. Osobiście dowodził I Brygadą Legionów i na jej czele stoczył z Rosjanami wiele bitew, zdobywając sobie sławę wskrzesiciela polskiej armii. Józef Piłsudski walcząc z legionami u boku armii austriackiej, konsekwentnie domagał się od Niemiec i Austrii utworzenia niezależnego rządu polskiego. W 1917 r. po odmówieniu złożenia przysięgi przez polskich żołnierzy na wierność Austrii i Niemiec Józef Piłsudski zostaje aresztowany i osadzony przez Niemców w twierdzy w Magdeburgu. Przebywa tam do listopada 1918 r.

Po klęsce Niemiec - Piłsudski wraca w listopadzie 1918 r. do Warszawy obejmując urząd Naczelnika Państwa.

W latach 1919-1920 skupił się na obronie zdobytej przez Polskę niepodległości. Jako Naczelny Wódz wojsk polskich przeprowadził Piłsudski zwycięską wojnę z bolszewicką Rosją, kończąc walkę pokojem w Rydze. Od 1920 r. był marszałkiem Polski. W 1922 r. po wyborze Gabriela Narutowicza na prezydenta złożył urząd Naczelnika Państwa i zrezygnował ze wszystkich funkcji wojskowych. Zamieszkał w Sulejówku pod Warszawą. W maju 1926 r. zaniepokojony pogarszającą się stale sytuacją ekonomiczną i polityczną Polski, stanął na czele wiernych mu oddziałów wojskowych i przejął władzę.

Od tej chwili wywierał decydujący wpływ na wszystkie ważniejsze zagadnienia polityczne w Polsce sprawując bez przerwy urząd Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych oraz Ministra Spraw Wojskowych. Pełnił również dwukrotnie urząd premiera (w latach 1926-28 i 1930r.) Wiosną 1935 r. u mającego od wielu lat kłopoty ze zdrowiem Marszałka stwierdzono raka wątroby. 12 maja 1935 roku Józef Piłsudski umiera. Został pochowany na Wawelu, serce zaś - zgodnie z Jego ostatnią wolą - spoczęło w grobie matki na wileńskim cmentarzu na Rossie.

Wydarzenia, które przyczyniły się do uzyskania niepodległości przez Polskę 11 listopada 1918 r.

Kłęska Rosji w wojnie z Japonią (1904-1905) spowodowała w społeczeństwie polskim wzrost nadziei na utworzenie w nieodległej przyszłości niepodległego państwa polskiego. Wydarzeniem, które po raz pierwszy postawiło na arenie międzynarodowej sprawę utworzenia państwa polskiego, był wydany 5 XI 1916 przez cesarzy Austro-Węgier i Niemiec

akt o utworzeniu w przyszłości z ziem polskich należących dawniej do Rosji satelickiego Królestwa Polskiego. Następnie deklarację o potrzebie utworzenia niepodległej, zjednoczonej Polski złożyli m.in. car Rosji

11 XI 1918 zostało podpisane z Niemcami porozumienie o zawieszeniu broni na froncie zachodnim, kończące I wojnę światową. Tego dnia Rada Regencyjna (powołana przez państwa centralne w 1917 jako najwyższa władza tymczasowa w Królestwie Polskim) przekazała Józefowi Piłsudskiemu naczelne dowództwo nad wojskiem polskim, na ulicach Warszawy

Po odzyskaniu niepodległości nastąpił długi i skomplikowany proces tworzenia się państwa polskiego. Ośrodkiem władzy politycznej i stolicą Odrodzonej Rzeczypospolitej od początku była Warszawa. Osobą jednoczącą różne ośrodki władzy politycznej był J. Piłsudski. Najważniejszą sprawą dla nowych władz było ustalenie granic państwowych i zjednoczenie ziem, które przez 123 lata pozostawały pod panowaniem państw zaborczych.

Legiony Polskie w I wojnie światowej.

Legiony Polskie to formacja wojskowa utworzona i walcząca u boku państw centralnych w latach 1914-1917, podległa częściowo Naczelnemu Komitetowi Narodowemu. Skupiała żołnierzy oddziałów strzeleckich i innych polskich organizacji o charakterze wojskowo-niepodległościowym; początkowo 2 legiony - Zachodni i Wschodni - jesienią 1914 połączone w Legiony Polskie składające się z 3 brygad. Komendantem I Brygady w latach 1914-1916 był Józef Piłsudski. W 1917 w wyniku kryzysu przysięgowego (legioniści odmawiali składania przysięgi Niemcom formującym Polską Siłę Zbrojną) uległy rozbiciu – część wojsk internowano, część wcielono do armii austriackiej.

tekst i foto: [OMNIA 2001](#)

Opracowanie :
Jolanta Popławska
Ewa Wilowska

Święto Niepodległości

Dzień 11 listopada ustanowiono świętem państwowym po raz pierwszy dopiero w 1937 roku. W latach 1939-44 podczas okupacji hitlerowskiej oraz w okresie od 1945 do 1989 roku, w czasie rządów komunistycznych obchodzenie święta 11 listopada było zakazane. Dopiero w roku 1989, ustawą Sejmu, przywrócono obchody tego święta, od tego roku Święto Niepodległości jest najważniejszym świętem państwowym a dzień 11 listopada jest dniem wolnym od pracy. Święto obchodzone jest w całym kraju lecz najważniejsze obchody odbywają się w Warszawie na placu Józefa Piłsudskiego pod Grobem Nieznanego Żołnierza.